

45 לְעוֹלָם מדובר שהדיבך את הפת בתנור בְּשׁוּגָה, ולא נזכר קודם
 46 אפייתה, וְלִמְאֵן – ולמי הסתפקנו אם הַתִּירוֹ לרדותה קודם שתיאפה,
 47 לְאַחֲרֵים שראו זאת, ובאים לשאול אם מותר לרדותה כדי שלא יבוא
 48 המדביק לידי חיוב חטאת.
 49 הגמרא דוחה את ביאורו של רב שילא, ומבארת באופן אחר: מִתְקַיֵּף
 50 לה – הקשה על כך רב שְׁשֵׁת, וְכִי אֹמְרִים לוֹ לְאָדָם צֵא וְחִטָּא חטא
 51 קל כְּדִי שְׂיִזְבֵּה חֲבִירָךְ שלא יתחייב בוטא ועונש חמור.
 52 אומרת הגמרא: אֵלָּא אָמַר רַב אֲשֵׁי, לְעוֹלָם מדובר שהדיבך את
 53 הפת בְּמִזְדֵּי, וְאִמְיָא – ואמור בשאלת רב ביבי בר אביי, קוֹדָם שְׂיִבֵּא
 54 לְיַדֵי אִיסוּר סְקִילָה!
 55 הגמרא מביאה לשון אחרת בדברי רב ביבי, בה נתפרש כביאורו של
 56 רב אשי: רַב אֲחָא בְרִיהַ דְרַבָּא מְתִינֵי לֵהּ בְּהֲרִיא – שנה את דברי רב
 57 ביבי בפירושו לענין איסור סקילה, ושנה זאת בלשון פשיטות, ולא
 58 בלשון שאלה, אָמַר רַב בִּיבִי בְרַ אֲבִי, הֲדַבֵּיק פֶּת בְּתַנּוּר בְּמִזְדֵּי,
 59 הַתִּירוֹ לוֹ לְרִדּוּתָהּ – להוציאה מהתנור בשבת, קוֹדָם שְׂיִבֵּא לְיַדֵי
 60 אִיסוּר סְקִילָה כשתיאפה.
 61 שנינו במשנה: פֶּשֶׁט הָעֵינִי אֵת יָדוֹ וְנָתַן לְתוֹךְ יָדוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת, או
 62 שנטל מתוכה והוציא, העני חיוב. מקשה הגמרא: אֲמַאי – מדוע העני
 63 הַיֵּיב, וְהָא בְּעֵינֵי – הרי כדי לחייב חטאת משום הוצאה או הכנסה
 64 אנו צריכים, עֲקָרְיָה וְהִנְחָה מַעַל גְּבִי מְקוֹם חשוב שיש בו לפחות
 65 אֲרֻבָּעָה טפחים על אֲרֻבָּעָה טפחים, כדי שהעקירה וההנחה ייחשבו
 66 לעקירה והנחה, וְלִיבָא – ואין ביד בעל הבית שיעור זה.
 67 מתרצת הגמרא: אָמַר רַבָּה, הָא מְנִי – משנתנו כשיש מי היא
 68 נשנית, כשיש רַבִּי עֲקִיבָא, דְאָמַר שכדי לחייב משום הוצאה
 69 והכנסה, לֹא בְּעֵינֵי – אין צריכים לעקור ולהניח מעל גבי מְקוֹם
 70 אֲרֻבָּעָה על אֲרֻבָּעָה טפחים, ומוכיח רבה שכך סובר רבי עקיבא: דִּתְנִן
 71 (לקמן ד.צ.), הַזֶּרֶק חֲפֵץ מְרֻשָׁת הַיְחִיד זֶה לְרֻשָׁת הַיְחִיד אַחֲרָת, וְרֻשָׁת
 72 הַרְבִּים בְּאֲמִצָּע – בין שתי הרשויות, רַבִּי עֲקִיבָא מְחַיֵּיב חטאת,
 73 וְחֲכָמִים פּוֹטְרִים. ומדברי רבי עקיבא למדנו שאין צריך הנחה על גבי
 74 מקום ארבעה, שהרי למעשה החפץ לא נח על קרקע רשות הרבים,
 75 ואף על פי כן אנו דנים אותו כמונח על גביה. ומשנתנו שניה
 76 כשיטתו, ולפיכך כשעני הכניס חפץ לרשות היחיד והניחו ביד בעל
 77 הבית חיוב, וכן העוקר חפץ מיד בעל הבית והוציאו חיוב, שכשם
 78 שהנחה ביד בעל הבית נחשבת הנחה, כך עקירה מיידו נחשבת
 79 עקירה.
 80 מפרשת הגמרא את מחלוקתם: רַבִּי עֲקִיבָא סָבַר, אֲמַרְיָן – אנו
 81 אומרים קְלוּטָה כְּמִי שֶׁהוֹנְחָה דְמִיָּא – חפץ שעבר באויר רשות
 82 הרבים נקלט באויר הרשות, ואף שלא נח נחשב כמונח על גבי
 83 הקרקע שתחת האויר, וְרַבָּנִן סָבַר, לֹא אֲמַרְיָן – אין אומרים
 84 קְלוּטָה באויר רשות הרבים כְּמִי שֶׁהוֹנְחָה על הקרקע דְמִיָּא, וכיון
 85 שלא נעשתה הנחה ברשות הרבים, פטור.
 86 מקשה הגמרא: לְמִימְרָא דְפְּשִׁיטָא לִיהַּ – וכי נאמר שפשוט לוֹ לְרַבָּה
 87 דְבִקְלוּטָה כְּמִי שֶׁהוֹנְחָה דְמִיָּא

1 וְכַאֵן – בברייתא הראשונה האוסרת להחזיר, כוונתה היא שאין
 2 לוורקם לְהֵצֵר אַחֲרָת שלא ממנה הוציא.
 3 הגמרא מפרשת את החילוק בין החזרת היד לרשות היחיד בה הוא
 4 עומד, לבין הכנסתה לרשות היחיד אחרת. אומרת הגמרא: בְּרַבְעָא
 5 מִינְיָהּ – כפי ששאלו רַבָּא מְרַב נְחָמֵן, עמד ברשות היחיד והִתִּירָה יָדוֹ
 6 מִלְּפָנֵי פִירוֹת וְהוֹצִיאָהּ לְחֵיץ – לרשות הרבים, מהו לְהִתְחַוֵּרָה
 7 לְאוֹרְתָה הַצָּר שֶׁמִּמֶּנָּה הוציאה. אָמַר לִיהַּ רַב נַחֲמָן, מוֹתֵר. חזר רבא
 8 ושאל: מהו להכניסה לְהֵצֵר אַחֲרָת מהו הדין. אָמַר לִיהַּ רַב נַחֲמָן,
 9 אִיסוּר. ושאל שוב: וְמִאי שְׁנָא – ובמה שונה אותה חצר, שהתרת
 10 להחזיר לה את ידו, מחצר אחרת, שאסרת להכניסה לה את ידו.
 11 השיבו רב נחמן בבדיחותא: אָמַר לִיהַּ תִּיבּוֹל עֲלָה פּוֹרָא דְמִלְּחָא –
 12 כשתמדוד לי כור של מלח אומר לך את טעם החילוק. וביאר את
 13 הטעם: הָתָם –שם, כשהחזיר את ידו והפירות שבתוכה לאותה
 14 חצר, לֹא אִיתְעַבְדָּא –(נעשתה) מְחֻשְׁבָּתוֹ, שרצה לפנות את חצרו
 15 ולא פינה. אך הָכָא – כאן, כשהוא מכניסה לחצר אחרת, אִיתְעַבְדָּא
 16 –(נעשתה) מְחֻשְׁבָּתוֹ שרצה לפנות את חצרו, ואסרו זאת חכמים,
 17 שמא ישליכם בפעם אחרת לרשות הרבים.
 18 הגמרא חוזרת לספקו של רב ביבי בר אביי: גּוֹפָא – נשוב לגוף
 19 הדברים ונדון בהם, בְּעֵי –(הסתפק) רַב בִּיבִי בְרַ אֲבִי, הֲדַבֵּיק פֶּת
 20 בְּתַנּוּר בשבת והיא עומדת להיאפות ובכך יעבור על איסור אפייה
 21 בשבת, אמנם אם ירדה –(יוציא) אותה מהתנור לא תאפה ולא
 22 יעבור, אלא שהרדיה אסורה מדברי חכמים, האם הַתִּירוֹ לוֹ לְרִדּוּתָהּ
 23 קוֹדָם שְׂיִבֵּא לְיַדֵי חַיִּיב חִטָּאת כשתיאפה, או לֹא הַתִּירוֹ לרדותה.
 24 הגמרא דנה באיזה אופן נסתפק רב ביבי: אָמַר לִיהַּ רַב אֲחָא בְרַ אֲבִי
 25 לְרַבִּינָא, חֵיבֵי דְמִי – באיזה אופן נסתפק רב ביבי בר אביי, אִילְמָא
 26 – אם נאמר שמדובר שהדיבך את הפת בְּשׁוּגָה, וְלֹא אִידְכֵר לִיהַּ –
 27 ולא נזכר קודם שנאפית ששבת היום ומלאכה זו אסורה, קשה לְמַאֵן
 28 הַתִּירוֹ – לגבי מי יש לדון אם התיירו, הרי אינו יודע שעבר איסור
 29 שבת, ולא יבוא לשאול על כך.
 30 וְאֵלָּא לָאוּ – ודאי נאמר שמדובר דְאִיהֲרַד וְאִידְכֵר – שחזר ונזכר
 31 קודם שנאפתה ששבת היום ואסור לאפות, ובא לשאול אם רשאי
 32 להוציאה, קשה מִי מְחַיֵּיב – וכי חייב חטאת באופן זה, וְהִתְנִן (לקמן
 33 ד.כ.), כֹּל חֵיבֵי חִטָּאות – כל העוברים בשוגג על איסור שחייבים עליו
 34 חטאת, אֵינֵן חֵיבִין חטאת עַד שֶׁתִּהְיֶה תְּחִלְתֵּן – תחילת המלאכה
 35 בְּשֻׁגָה, שאינו יודע שעושה איסור, וְסוּפֵן – וסוף המלאכה אף היא
 36 תהא בְּשֻׁגָה, שלא ידע שעושה איסור עד גמר המלאכה, וכאן
 37 שנוכר קודם גמר האפיה ששבת היום ואסור לאפות, אף לאחור
 38 שתיימר אפייתה לא יתחייב חטאת, ומדוע אמר רב ביבי קודם
 39 שיבוא לידי חיוב חטאת.
 40 אֵלָּא נאמר שהדיבך את הפת בתנור בְּמִזְדֵּי, שידע ששבת היום
 41 ואסור לאפות, קשה, מדוע נקט קודם שיבוא לידי חיוב חטאת/
 42 קוֹדָם שְׂיִבֵּא לְיַדֵי אִיסוּר סְקִילָה מִבְּעֵי לִיהַּ – צריך היה לומר,
 43 שהרי במזיד חייב סקילה.
 44 הגמרא מבארת את דברי רב ביבי. מתרצת הגמרא: אָמַר רַב שִׁילָא,

שבת דף ד עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום ראשון) קכג

42 בעל הבית והוציא, חייב חטאת, אף שעקר מידו של בעל הבית שאין
43 בה ארבעה.
44 הגמרא מנסה להעמיד את משנתנו כתנא אחר: **אֵלָא אִמְר רַב יוֹסֵף**,
45 אין לפרש שמשנתנו רבי עקיבא היא, אלא **הָא מְנִי** – משנתנו
46 כשיטת מי היא, כשיטת **רַבִּי הִיא**. מבררת הגמרא: **הִי רַבִּי** – מהם
47 דברי רבי שיש להוכיח מהם שסובר כך, **אִילּוּמָא הָא** – אם נאמר
48 שהראיה מדבר זה שאמר **רַבִּי, דְּתַנַּי, וְרַק** חפץ ברשות הרבים
49 למרחק ארבע אמות, **וְנַח** החפץ **עַל גְּבִי זֵו** – עץ קטן היוצא מן
50 הכותל **כָּל שְׁהוּא, רַבִּי מְחַיֵּיב חטאת**, על אף שאין הנחה על גבי
51 מקום ארבעה, **וְהַכְּמִים פּוֹטְרִין**, מפני שצריך שיניח על מקום
52 ארבעה. ואף את משנתנו נפרש כדעת רבי שהנחת החפץ ביד בעל
53 הבית מחייבת, אף שאין בידו ארבעה.
54 דוחה הגמרא: **הֵתֵם** – שם, בזרק ונח על גבי זיו, אין הנידון אם צריך
55 הנחה על גבי מקום ארבעה, אלא **בְּדַבְעֵינוּ לְמִימַר לְקַמֵּן** – כפי שאנו
56 רוצים לומר לקמן (ח), **כְּדַאֲפִי** – וכפי שמבאר זאת אביי, **דְּאִמְר**
57 **אֲבִי, הָבָא** – בכרייתא זו, מדובר **בְּאִלּוּן הַעוֹמֵד בְּרִשׁוֹת הַיְחִיד**,
58 **וְנוֹפֵא** – ענפיו **נֹטְה לְרִשׁוֹת הַרְבִּיבִים, וְרַק** חפץ ברשות הרבים
59 למרחק ארבע אמות, **וְנַח אֲנוֹפֵא** – על נופו, **דְּרַבִּי סָבַר, אִמְרִין שְׂדֵי**
60 **נוֹפֵא בְּתַר עֵיקְרוֹ** – אנו אומרים, השלך את הענף אחר גועו, וחפץ
61 שנח על הענף הרי הוא כמנוח ברשות הרבים על גבי מקום ארבעה,
62 כיון שיקרו על האילן שיש בו ארבעה מחושב את נופו כאילו גם בו
63 יש ארבעה, **וְרַבֵּן סָבַר, לֹא אִמְרִין** – אחז אומרים **שְׂדֵי נוֹפֵא בְּתַר**
64 **עֵיקְרוֹ**, ומכיון שאין הענף רחב ארבעה אין הוא מקום חשוב, אך גם
65 לרבי צריך הנחה על מקום ארבעה, ואי אפשר לפרש את משנתנו
66 כשיטתו.
67 הגמרא חוזרת בה ומפרשת שכונת רב יוסף היתה לבאר את המשנה
68 כדעת רבי במקום אחר: **אֵלָא** נאמר שרב יוסף התכוון **לְהָא** – לדין
69 זה שאמר **רַבִּי, דְּתַנַּי, וְרַק** חפץ מְרִשׁוֹת הַרְבִּיבִים זו לְרִשׁוֹת הַרְבִּיבִים
70 אחרת וְרִשׁוֹת הַיְחִיד כְּאִמְצַע, ועבר החפץ ברשות היחיד ולא נח
71 שם, ויצא חזרה לרשות הרבים, **רַבִּי מְחַיֵּיב חטאת, וְהַכְּמִים פּוֹטְרִין**,
72 **וְאִמְר רַב יְהוּדָה אִמְר שְׁמוּאֵל, מְחַיֵּיב הִיָּה רַבִּי שְׁתֵּים** – שתי
73 חטאות, **אֲחַת מִשּׁוּם הוֹצָאָה מְרִשׁוֹת הַיְחִיד לְרִשׁוֹת הַרְבִּיבִים, וְאֲחַת**
74 **מִשּׁוּם הַכְּנָסָה מְרִשׁוֹת הַרְבִּיבִים לְרִשׁוֹת הַיְחִיד**, משום שנחשב שהחפץ
75 נח ברשות היחיד, וחזר ונעקר משם ונח ברשות הרבים. **אֵלְמָא לֹא**
76 **כְּעִי** – הרי שאינו צריך לא עֲקוּדָה ממקום ארבעה וְלֹא הִנְחָה על גְּבִי
77 **מְקוֹם אֲרַבְעָה על אֲרַבְעָה**, שהרי החפץ לא נח כלל ברשות היחיד,
78 ואף על פי כן מתחייב הן משום הנחתו שם, והן משום עקירתו משם.
79 וכן משנתנו יש להעמידה כרבי וחייב הן על הנחת החפץ בתוך היד
80 והן על עקירתו מתוך היד, אף שאין בתוך היד מקום ארבעה.
81 דוחה הגמרא: **הָא אִתְמַר עֲלָה** – הרי נאמר על ברייתא זו בבית
82 המדרש, **רַב וְשְׁמוּאֵל דְּאִמְרֵי תַרְוִייהוּ** – שאמרו שניהם,

1 וּבזורק בְּתוֹךְ עֲשָׂרָה טפחים סמוך לקרקע פְּלִיגִי – נחלקו, האם חפץ
2 הנקלט באויר רשות הרבים נחשב כמי שהונח על קרקעיתה, **וְהָא**
3 **מִיפְעִיָא פְּעִי לָהּ רַבָּה** – והרי רבה הסתפק כיצד לבאר את
4 מחלוקתם. ומביאה הגמרא את ספקו: **דְּכַעֵי** – שהסתפק **רַבָּה** (לקמן
5 ix), האם בזורק חפץ מרשות היחיד לרשות היחיד, ועבר דרך רשות
6 הרבים לְמַטָּה מְעַשְׂרָה טפחים סמוך לקרקע פְּלִיגִי – נחלקו רבי
7 עקיבא וחכמים, **וְכֵהָא פְּלִיגִי** – ובסברא זו נחלקו, **דְּרַבִּי עֲקִיבָא סָבַר,**
8 **קְלוּטָה** באויר רשות הרבים כְּמִי שֶׁהוֹנְחָה על הקרקע דְּמִיָּא –
9 נחשבת, ונמצא שהיתה הנחה ברשות הרבים, **וְרַבֵּן סָבַר, לֹא**
10 **אִמְרִין** – איננו אומרים **קְלוּטָה כְּמִי שֶׁהוֹנְחָה דְּמִיָּא**, ולא היתה
11 הנחה ברשות הרבים, **אֲבָל** אם החפץ עבר באויר רשות הרבים
12 לְמַעְלָה מְעַשְׂרָה טפחים מהקרקע, **דְּרַבִּי הַבֵּל פְּטוּר**, כיון שלמעלה
13 מעשרה אין זה אויר רשות הרבים, והחפץ לא נקלט ברשות הרבים,
14 **וְרַבּוּלֵי עֲלָמָא** – וכן לדברי כולם **לֹא יִלְפִינּוּ** – אין למדים לחייב וְרַק
15 מרשות היחיד לרשות היחיד דרך רשות הרבים, **מִמּוֹשֵׁיט** – כשם
16 שמחייבים את המושיט חפץ מרשות היחיד לרשות היחיד דרך רשות
17 הרבים, שכן הושתה היתה במלאכת המשכן, ואילו זריקה לא היתה
18 שם. **אִז דִּילְמָא** – או שמא נבאר את מחלוקת רבי עקיבא וחכמים
19 באופן אחר, שבוזרק לְמַעְלָה מְעַשְׂרָה טפחים מהקרקע פְּלִיגִי
20 – נחלקו, **וְכֵהָא פְּלִיגִי** – ובסברא זו נחלקו, **דְּרַבִּי עֲקִיבָא סָבַר,**
21 **יִלְפִינּוּ** (למדנו) וְרַק מְרִשׁוֹת הַיְחִיד לְרִשׁוֹת הַיְחִיד דרך רשות
22 הרבים **מִמּוֹשֵׁיט, וְרַבֵּן סָבַר, לֹא יִלְפִינּוּ** – איננו אומרים וְרַק
23 **מִמּוֹשֵׁיט, אֲבָל** אם זרק לְמַטָּה מְעַשְׂרָה טפחים מהקרקע, **דְּרַבִּי הַבֵּל**
24 **תְּיִיב, מִיָּא מְעַמָּא חייב בודה**, משום **דְּאִמְרִין** – שאנו אומרים **קְלוּטָה**
25 באויר רשות הרבים כְּמִי שֶׁהוֹנְחָה בקרקע רשות הרבים דְּמִיָּא
26 – נחשבת. וקשה, שמאחר ורבה הסתפק שמא גם חכמים סוברים
27 'קלוטה כמי שהונחה דמיא', מדוע אמר שמשנתנו היא כשיטת רבי
28 עקיבא.
29 מתרצת הגמרא: **הָא לֹא קָשְׁיָא** – זה אינו קשה, משום שיש לומר,
30 שרבה בְּתַר דְּאִיבְעִי, הֵדְר אִיפְשִׁימָא לִיה – לאחר שהסתפק בדבר,
31 חזר ונפשט לו ספקו, וסבר שנחלקו רבי עקיבא וחכמים בזורק למטה
32 מעשרה, שלדברי רבי עקיבא חפץ הקלוט באויר רשות הרבים נחשב
33 כמנוח בתוכו, ואילו לדברי חכמים אין אומרים כן, ולכן העמיד רבה
34 את משנתו כדברי רבי עקיבא.
35 מקשה הגמרא: **[נְהִי] דְּסָבַר** – אמנם סובר רַבִּי עֲקִיבָא שְׁקִלוּטָה
36 באויר הרשות כְּמִי שֶׁהוֹנְחָה בקרקע דְּמִיָּא – נחשבת, מכל מקום
37 **וְדִילְמָא הִנְחָה הוּא דְּלֹא כְּעִיָּא** – שמא רק הנחה אינה צריכה להיות
38 על מקום ארבעה, כפי שמוכח מדבריו, שעל אף שלא נח ברשות
39 הרבים חייב חטאת, **הָא עֲקוּדָה כְּעִיָּא** – אבל עקירה צריכה להיות
40 מעל גבי מקום ארבעה. ואם כן אין להעמיד את משנתנו כרבי
41 עקיבא. שכן שנינו, שאם פשט העני את ידו לפניו, ונטל מתוך ידו של